

## **FREUDYEN DÜŞ YORUMU ve GELENEKSEL RÜYA TABİRLERİ**

YAZARLAR:

E. Oryal Taşkın

Uzman Dr., Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, MANİSA

Ömer Aydemir

Doçent Dr., Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, MANİSA

**Yazışma Adresi:**

Uzman Dr. E. Oryal Taşkın

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Psikiyatri Anabilim Dalı

MANİSA

Telefon: 0.236. 2376404

Elektronik Posta: oryaltaskin@yahoo.com

## **FREUDYEN DÜŞ YORUMU ve GELENEKSEL RÜYA TABİRLERİ**

### **Özet**

Freud'a göre düşler, üstbenlik ya da benlik ideali tarafından onaylanmayan içerikleri nedeniyle doğrudan doyum sağlanmasına izin verilmeyen dürtü ve isteklerin şekil değiştirerek daha tanınmaz ve sembolik bir şekilde doyum bulmaları işlevini üstlenmektedir. Geleneksel rüya tabirleri ise ortak kültür ürünleridir ve kültür de bir üstbenlik bileşenidir. Bu nedenle bu tabirler gizli düşünce içeriğini açığa çıkarmaktan çok, sakıncalı ve yasaklı gizli içeriği tekrar gizlemeye çalışacaktır. Bu düşünce süreci izlendiğinde "rüya tabirleri", düşünce içeriğinden, yeni yorum ve semboller kullanarak yeni düşler yaratmaktadır şeklinde bir hipotez ileri sürmek olanaklıdır. Bu yazıda amaç, Freud'un düşünce yorumundaki sembol yorumu ile geleneksel "Rüya Tabirleri"ndeki sembol yorumlarının karşılaştırılmasıdır. Sonuç olarak; geleneksel rüya tabirlerindeki sembol yorumlarına baktığımızda çok açık olan sembollerde konuya dolaylı olarak değinilip yasaklı dürtülerin yasal bir kılıfla açıklandığını (evlilik gibi) görmek olanaklıdır. Diğer bir deyişle "geleneksel rüya tabirleri yeni düşler yaratma işlemidir".

## **FREUDIAN AND TRADITIONAL INTERPRETATION OF DREAMS**

### **Summary**

According to Freud, dreams have the function of fulfilling the satisfaction of unapproved drives and desires by ideal of superego or ego because of their unapproved content in some way symbolically and without being recognized. Traditional interpretation of dreams is a product of shared culture and culture is a component of superego. Thus, traditional interpretations will try to hide forbidden content instead of revealing hidden content. When this suggestion is taken into consideration, it is possible to hypothesize that traditional interpretations create new dreams from the old dream content by using new interpretations and symbols. The aim of this paper is to compare the symbol interpretation of Freudian and traditional interpretations of dreams. As a conclusion, when symbol interpretation of traditional interpretation of dreams is taken into account, it is possible to observe that in obvious symbols it is indirectly mentioned and they are described with a legal cover. In other words, “traditional interpretation of dreams is a process of creating new dreams”.

## **FREUDYEN DÜŞ YORUMU ve GELENEKSEL RÜYA TABİRLERİ**

### **GİRİŞ VE AMAÇ**

Uyku sırasında ortaya çıkan normal fizyolojik bir olay olan düşler, yüzyıllardan beri insanların ilgi kaynağı olmuş ve birçok düşünür ve hekim düşlerin yorumu ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Pek çok düş kuramı geliştirilmiş olmasına karşın günümüzde üzerinde fikir birliğine varılmış bir kuram yoktur. Bununla birlikte düşler konusunda gerçek anlamda ilk bilimsel ve sistematik çalışmayı yapmış olan Freud'un düş kuramı halen geçerliğini sürdürmektedir. Ayrıca günümüzde nöropsikiyatri alanındaki pek çok çalışma sonucunda Freud'un kuramını doğrulayan bulgular bulunmaktadır. Bilimsel kuramlar dışında kültürel olarak da düş yorumu çalışmaları yüzyıllardır süregelmektedir. Bir ortak kültür ürünü olan geleneksel rüya tabirleri de bireyin ruh halini ortaya koyması ve ona yol göstermesi açısından işlevliğini sürdürmektedir. Rüya tabirleri kendi çerçevesinde insanların birbirleriyle etkileşimleri sonucu ortaya çıkmış, bir yanıyla çağrışımlara diğer yanıyla arzu ve isteklere dayanan bir alan olarak işlemektedir.

Freud öncesinde düşlerle ilgilenen düşünür, hekim ya da iyileştiriciler, düşleri tanrısal görüngüler olarak değerlendirilmiştir. Genel özellik olarak ilkel yorumlarda düşler geleceğin habercileri olarak ele alınmış ve düş yorumu “kehanet” için kullanılmıştır. Bu durum aslında bugünkü “rüya tabirleri” için de geçerlidir. Türk kültüründeki rüya tabirlerinde bütün sembollerin yorumlanmasında gelecekle ilgili bilgi ve haber bulunmaktadır. Eski Yunan'da düşler hem gelecekte haber veren görüngüler olarak nitelenmiş, hem de sağaltımda kullanılmıştır. Bundan yaklaşık 2000 yıl önce Platon neredeyse Freudyen bir tanım yapmıştır: “...açıklamak istediğimiz şey, aslında sağlıklı ve dengeli görünenler de dahil olmak üzere bütün insanlarda aşırı ve kontrol edilemez dürtülerin varolduğudur. Bu dürtüler rüyalarımızla beraber ortaya çıkar”. Daldisli Artemidor yazdığı “Rüya Kitabı”nda, ilk kez sembol dilinden söz etmiş ve düşlerdeki bazı sembollerin ampirik bir açıklamasını yapmıştır <sup>1</sup>. Ancak genel olarak düşler kehanet yani gelecekte haber vermek için kullanılmıştır.

Sonraki, daha bilimsel çalışmalar da düş olgusunu açıklamaktan uzak kalmıştır. Freud'u bu konuda diğerlerinden ayıran en önemli özellik ise, düşlerin gelecekte değil de geçmişten haber verdiğini belirtmesidir. Freud'un düş kuramı kısaca "düşler, uyku sırasında oluşan bilinçdışı ruhsal faaliyetlerdir" şeklinde özetlenebilir.

## **FREUD'UN DÜŞ KURAMI**

Freud'a göre bilinçdışı içeriğin burada bulunmasının nedeni, bu içeriğin ya da dürtü – anı ve isteklerin üstbenlik ya da benlik ideali tarafından çok da onaylanmayan şeyler olmasıdır. Bu nedenle temelde bastırma kullanılarak bu istenmeyen içerik bilinçdışında tutulur. Duygusal enerjileri hiçbir zaman yok olmayan bu içerik sürekli olarak doyum sağlamaya çalışır. Sürçmeler, nevrotik semptomlar ve düşler Freud'a göre bilinçdışı içeriğin biraz şekil değiştirmiş görüntüleridir <sup>2</sup>. Doğrudan açığa çıkması ya da doyum sağlanması onaylanmayan dürtüler ve istekler şekil değiştirerek daha tanınmaz ve sembolik bir şekilde doyum sağlamakta, bu sayede de ruhsal gerilim azaltılmaktadır.

Freud'a göre düşler, "uyku bekçileridir" <sup>2,3</sup>. Uyku durumu zihnin dinlenmesinin sağlandığı ve bilinçliliğin geçici olarak en aza indiği bir durumdur. Benlik uyku durumunda bilinçdışı içeriğin, bilince sızmasına izin verir. Ancak bu içerik doğrudan bilince çıktığında anksiyete yaratacağından, bu noktada bilinçdışı içeriğin sembolik olarak doyumunu sağlayan düşler devreye girer. Freud'a göre her düş bilinçdışı bir isteği doyurmayı amaçlar <sup>2-4</sup>. Bu doyum doğrudan ve açık olursa anksiyeteye neden olacak ve kişi uyanacaktır. Bu nedenle de doyum sembolik olmak zorundadır. Bu şekilde hem ruhsal gerilim azaltılmış olur hem de uykunun sürmesi sağlanır. Düşler bir bakıma bilinçdışı ruhsal enerjinin yükünün azaltıldığı zihnin emniyet sübaplarıdır aynı zamanda <sup>3,4</sup>. Sonuç olarak düşler, uyku durumunun sürdürülmesini sağlamak ve enerjisi artmış olan bilinçdışı isteklerin kılık değiştirmiş bir şekilde doyurulmasını sağlamak görevlerini üstlenirler. Günümüzde, Freud'un düşlerin bir isteği doyurma amacı taşıdığı varsayımı, uyku çalışmaları ile de desteklenmektedir. Yapılan çalışmalar, REM uykusu sırasında, beyinde içgüdüsel isteklerin doyurulması ile ilgili olduğu

düşünülen yapılarda ileri derecede aktivasyon olduğunu göstermiştir <sup>5,6</sup>. Bu bulgu, Freud'un düş kuramının temelini oluşturan bilinçdışı içeriğin doyumu varsayımını doğrular niteliktedir.

**Düşlerin Oluşumu ve Ortaya Çıkışı:** Freud'a göre bir düşün oluşabilmesi için öncelikle bilinçdışı bir uyarının olması gerekmektedir <sup>3,4</sup>. Bu uyarının o gece düşte doyum sağlamak için ortaya çıkmaya çalışmasının nedeni ise, o gece için bu dürtüleri aktive eden gündüz yaşantılarıdır. Gündüz yaşantıları bilinçdışı kalarak doyurulmamış istek ya da dürtüleri anımsattığında bunlar bilince daha yakın katmanlara doğru yükselmeye başlarlar ya da diğer bir deyişle bilinçdışındaki enerjileri artar <sup>2,3</sup>. Bir bakıma, bu gündüz yaşantıları, bilinçdışındaki daha eski anılara, istek ve dürtülere lehimlenerek onları daha yukarı katmanlara bilince doğru çekmektedir <sup>2,4</sup>. Bu istekler yasaklanmış istekler olduğundan bastırma etkisi ile bilinçdışı kalmaya devam ederler. Ancak artmış enerjilerinin boşaltılabilmesi için kısmen de olsa doyurulmaları gerekir. Burada düş olgusu devreye girer. Böylece gündüzün bilinçli yaşantıları bilinçdışı istekleri harekete geçirerek düşe adeta bir giriş kapısı açarlar <sup>3,4</sup>. Freud'un bu görüşü de, günümüzde uyku çalışmaları ile doğrulanmıştır. Çalışmalar, görülen düşün içeriğinin kişinin güncel sorunları ile bağlantılı olduğunu ve günlük sorunların, belleğe kaydedilmiş olan geçmiş yaşantılar ile duygusal olarak bağlantılı olduğunu göstermiştir <sup>7</sup>. Bu sonuçlar hem düşlerin oluşumunda gündüz yaşantılarının etkili olduğunu hem de düşlerin geçmişten haber veren görüngüler olduğunu göstermektedir.

**Düşlerde Sembolizasyon:** Bilinçdışındaki yasaklı içerik anksiyeteye neden olmaması için çarpıtılarak, tanınmaz halde ortaya ya da bilince çıkar. Bu çarpıtma için kullanılan düzeneklerin en önemlileri simgecilik, yoğunlaştırma, yer değiştirme ve atlamadır <sup>2,4</sup>. Freud'un düş işlemi olarak tanımladığı bu özellikler aslında bilinçdışının ya da birincil düşünce süreçlerinin genel özellikleridir <sup>8</sup>. Bu açıdan bakıldığında dürtülerin ya da isteklerin sembolik doyumunu sağlamada en önemli rolü düşlerin sembol dili ile konuşması sağlamaktadır <sup>3</sup>. Düşteki semboller adeta anlaşılmazlığın temel araçları olarak işlev görürler. Pek çok kez de bir düşteki bir sembolün birden fazla anlamı ya da gerçek içeriği

bulunmaktadır. Yoğunlaştırma nedeni ile bir sembolde pek çok düşünce ya da duygu katarı birleştirilebilir. Bilinçdışında birbirine yakın bulunan ya da bir özellikten dolayı kesişen dürtü ya da istekler kesişim noktalarında aynı sembolü kullanırlar. Bu sayede birden fazla yasaklı dürtü ya da istek doyurulabilmektedir <sup>4</sup>. Ayrıca bilinçdışının değişik derinliklerinde bulunan ve katarlar şeklinde birbirini izleyen duygudaş dürtü ya da anıların birlikte aktive olması nedeniyle de bir sembolde birden çok katmandaki ya da bastırılmışlık düzeyindeki isteğe ait birden fazla anlam bulunabilir. Bu dikey düzlemde ilerledikçe giderek daha ilkel ve sonunda en ilkel yaşantıların bulunduğu bölgeye kadar ilerlemek olanaklıdır. Freud'a göre "düşlerde en ilkel bebeksi malzemeyi görebilmek olanaklıdır" <sup>3,4</sup>. En ilkel ya da en derindeki kısımda ortak bilinçdışı bulunduğu ve buradaki süreçler de tüm insanlarda hemen hemen ortak olduğundan sembollerin bu katmandaki anlamları da doğal olarak ortak olacaktır. Freud'a göre düşlerdeki sembolizasyon ortak bilinçdışının ürünüdür <sup>4</sup>.

Bu bilgiler ışığında bir sembolün birden fazla anlamı bulunduğunu söylemek olanaklıdır. Sembollerle ilgili serbest çağrışım ile her sembolün düşteki özel anlam ya da anlamları ortaya çıkmaktadır. Bir düşün yorumlanmasında en büyük yardımcı araçlar bu semboller ve düş görenin serbest çağrışımlarıyla birlikte sembollerin anlamlarının açıklanmasıdır. Ancak Freud, sembollerin anlamlarının bilinmesine karşın doğrudan kullanılmamasını, düşü görenin serbest çağrışımlarıyla değerlendirilmesi gerektiğini önemle belirtmektedir <sup>2</sup>. Sembol yorumunda temel olan çağrışım olduğundan ve hem dirençler nedeniyle hem de bir düşte birden fazla yasaklı dürtü ya da isteğin doyurulması nedeniyle bir düşü yorumlama çalışmasında birbirinden farklı bir çok yoruma ulaşmak olasıdır. O an için doğru yorumu çağrışımları aracılığıyla düşü gören kişinin kendisi göstermektedir. Başka bir zaman, aynı sembollerle başka çağrışımlarla başka bir yorum da yapılabilir. Bir yorumlamada farklı bir çağrışım ortaya çıkmış da olsa daha derin bir katmanda sembolün genel anlamını da taşıdığı sık görülmektedir. Bu nedenlerle bir düşün tek bir yorumu yoktur <sup>3</sup>.

Freud'a göre sembol olarak kullanıldığında yukarıdaki nedenlerin dışında da bazı nesneler birbirlerinin yerine geçebilmektedir. Bu yalnızca düşler için değil tüm bilinçdışı süreçler hatta günlük yaşam için de geçerlidir <sup>2</sup>. Örneğin anal dönemden ödipal döneme geçişte belirgin olan bir eşitlik örneği vardır. Bu dönemden kalma bir sembolizm olarak penis=çocuk=gaita birbirlerinin yerine kullanılabilen sembollerdir. Bunun açıklaması "Kurt Adam" adlı olgu öyküsünde ayrıntılarıyla yapılmıştır <sup>9</sup>. Ayrıca argoda da penis yerine "ufaklık" ya da "küçük" sembolleri kullanılmaktadır <sup>10</sup>. Üstelik bu tanımlamalar sadece Türk argosunda değil, Alman argosunda da geçerlidir <sup>2</sup>. Bu benzerlik ortak bilinçdışının tüm insanlarda benzer olmasından kaynaklanmaktadır.

Freudyen bakış açısında bilinçdışında adeta bir katmanlaşma vardır. Bilinçdışının daha derinlerine inildikçe, sembollerin de anlamları giderek ortaklaşmaktadır ve en derinde de tüm insanlarda ortak olan bir içeriğe ulaşılmaktadır. Bu varsayım ile yola çıkarak "geleneksel rüya tabirleri"ne baktığımızda; sembollerin gizli anlamları ile yakından ilgili ancak bunların tıpkı düşlerdeki gibi sansürlendiği yorumları görmemiz beklenir. Çünkü geleneksel rüya tabirleri bir ortak kültür ürünüdür ve kültür de bir üstbenlik bileşenidir. Tam da bu nedenle bu yorumlar gizli düş içeriğini açığa çıkarmak bir yana, yine bilinçdışı olarak sembolleri sembolize ederek gizli içeriği gizlemeye çalışacaktır. Çünkü bu içerik üstbenlik tarafından sakıncalı bulunmuş ve yasaklanmıştır. Ancak anlamını bildiğimiz bir sembolün rüya tabirlerindeki karşılığına baktığımızda, tıpkı düş yorumunda olduğu gibi bu benzetmenin hangi bilinçdışı içerikten kaynaklandığının izlerini sürmek olasıdır. Bu düşünce sürecini izlediğimizde rüya tabirleri için "düşün yeniden düşleştirilmesi" benzetmesini yapmak ve "rüya tabirleri" düş içeriğinden, yeni yorum ve semboller kullanarak yeni düşler yaratmaktadır hipotezine ulaşmak olanaklıdır. Bu hipotezi doğrulayan bir ipucu Freud'un düşlerdeki sembolizasyonun ortak toplumsal ürünlerde (söylence, deyim ve sanatsal yapıtlarda) de bolca kullanıldığını ve bunların da tıpkı düşlerdeki gibi olduğunu belirtmiş olmasıdır <sup>2,4</sup>. Çünkü bireysel ya da kolektif yaratılan tüm yapıtlar da düşlerle aynı kaynaktan, bilinçdışından köken almaktadır. Yaratıcı olan bilinçdışıdır <sup>2,11</sup>. Diğer bir ipucu da, geleneksel rüya tabirlerinde düşlerin geçmişten değil de

gelecekte haber vermesi, gelecekteki olayları ifade etmesi şeklinde yorumlama yapılmasıdır. Bu işlem gerçek düşlerde de sık kullanılan bir tersine çevirme işlemidir. Böylece daha geleneksel rüya tabiri başlarken bile düşlerdeki gibi düzenekler kullanılmaya başlanmıştır.

Bu yazıda amaç, bugün için en geçerli düş kuramı olan Freudyen düş yorumundaki sembol yorumu ile geleneksel “Rüya Tabirleri”ndeki sembol kullanımı ya da bu uygulamadaki daha genel bir yaklaşım olarak rüya tabirlerinin karşılaştırılması ve ayrıştığı ve örtüştüğü noktaların belirlenmesidir. Bu bağlamda gündelik yaşamda sıkça kullanılan rüya tabirlerinin işlevi yordanacaktır. Freudyen yorumlama için “düş yorumu” terimi seçilirken, geleneksel yorumlar için, toplumda yaygın olarak kullanıldığı şekli ile “rüya tabirleri” terimi kullanılmıştır.

Freudyen düş yorumu ile geleneksel rüya tabirlerinin ilişkisini karşılaştırmak ve hipotezi doğrulamak için Freud’un “hemen hemen her zaman” aynı anlamı taşıdıklarını belirttiği semboller ile geleneksel rüya tabirlerindeki sembollerin anlamları karşılaştırılmıştır. Anlaşılmayı kolaylaştırmak ve ilişkinin başka bir boyuttaki koşutluğunu göstermede sağladığı kolaylık açısından aynı sembollerin Türk Argosu’ndaki anlamları da birlikte ele alınmıştır.

## **YÖNTEM**

Öncelikle internet aracılığı ile Türkçe’deki “rüya tabirleri” kitapları araştırılmıştır. Bu konuda 34 kitap adına ulaşılmıştır. Ulaşılan kitaplar kabaca 4 grupta sınıflandırıldıktan sonra; doğaüstü güçler ve düşlerle ilgili kitaplar (düşleri de fal ya da büyü gibi etkilerle açıkladıklarından), tamamen dini içerikli kitaplar (düşleri ayet ve hadislerle açıkladıklarından), ve psikolojik verileri popüler olarak kullanarak düş yorumu anlatan kitaplar geleneksel rüya tabirleri olarak değerlendirilmemiş ve karşılaştırılmada kullanılmamıştır. Son gruptaki diğer kitaplar geleneksel rüya tabirleri olarak ele alınmış ve bu konuda en çok kitap yazan yazarın en geniş kapsamlı kitabı bu karşılaştırma için kullanılmıştır (Rüya Yorumları Ansiklopedisi, Gülten Suveren). Geleneksel rüya tabirlerindeki bazı sembollerin karşılıkları çok uzun

olduğundan kısaltılarak alınmıştır. Bu kitaptaki yüzlerce sembol içinden yalnızca, Freud'un "Düşlerin Yorumu" ve "Ruhçözümlemesine Giriş Konferansları" kitaplarında "hemen hemen her zaman bu sembol şunun yerine kullanılır" şeklinde özellikle "hemen hemen kesin" anlamını verdiği semboller karşılaştırılma için kullanılmıştır. Okuma kolaylığı ve yazının kısılması açısından sembollerin karşılaştırılması tablolar şeklinde düzenlenmiştir.

## **SEMBOLLERİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Öncelikle Freud'un "tipik düşler" adını verdiği ve genellikle yoruma gerek olmadığını belirttiği bazı düşlerin geleneksel rüya tabirlerdeki karşılıklarına bakıldığında; pek çok düş için hipoteze uygun karşılıklar olduğu görülmektedir (Tablo 1). Ölüm düşlerinde, geleneksel yorumlamada ayrılık ve ortadan yok olma yerine tam tersi, yani uzaktaki sevilen bir kişi ile kavuşma yorumu bulunmaktadır. Benzer şekilde, yüzme düşleri için de geleneksel yorumlamada Freudyen yorumdaki regresyon açıklamasının adeta tanımı yapılmaktadır (huzur, rahatlık ve mutluluk). Diş sökülmesi düşlerinde dişin bir başkası tarafından sökülmesi kastrasyon anksiyetesini temsil ederken, dişini kişinin kendisinin sökmesi ise eşcinsel eğilimleri belirtmektedir. Geleneksel rüya tabirlerinde her iki durum da bir ölüm haberi gelecek şeklinde yorumlanmaktadır <sup>12</sup>.

Freud'un düş kuramında en çok cinsel organlar ya da cinsellik için sembol bulunmaktadır. Freud'a göre bunun en önemli nedeni, en çok bastırılan dürtülerin cinsel dürtüler olmasıdır <sup>2</sup>. Bu nedenle cinsel organlar ve cinsellik için çok sayıda sembol bulunmaktadır. Burada Freud'un birkaç farklı yerde tekrar tekrar belirttiği ya da çok kesin olarak tanımladığı semboller kullanılmıştır. Penis yerine geçeni olan sembollerin geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıklarına bakıldığında cinselliği ve cinsel ilişkiyi çağrıştıran bir çok açıklama bulunmaktadır (Tablo 2). Pek çok sembol için (bıçak, kama, silahlar ya da kılıç gibi) yorumlar başarı, güç ya da güven gibi "erk" tanımlarını içermektedir. Bunun yanında bunların yitimi de gücün ya da erkin yitimi olarak tanımlanmıştır. Yine pek çok sembolde ayrıca "iş" kavramı da bulunmaktadır <sup>12</sup>. Bunun olası bir nedeni, argoda "iş" in cinsel ilişki için kullanılıyor olması

olabilir (iş tutmak, iş vermek, iş atmak, iş üstünde olmak gibi) <sup>10</sup>. Bu durumun nedeni “iş” ve “eş” sözcüklerinin lengüistik benzerlikleri olabilir. Öte yandan bazı sembollerin açıklamasında doğrudan evlilik ya da aşk gibi tanımlar da bulunmaktadır (kılıç, kravat, fiske, şapka, anahtar gibi). Özellikle kravat için “gönül maceraları” tanımı da verilmiştir. Penis sembollerinden, kontrol altında olmayanlar için ise (yılan gibi) tehlike uyarısı bulunmaktadır <sup>12</sup>. Türk argosunda da Freud’un düş kuramındaki penis sembollerinin çoğunun karşılığı doğrudan penistir (kalem, fiske, yılan gibi). Ayrıca “kılıç kında” deyimini argoda cinsel ilişki sırasında penisin duhulünü ifade etmek için kullanılmaktadır. Yine argoda çocuk genellikle penisi temsil eder. “Çocuğu ağlatmak” ve “çocuğu tokatlamak” terimleri mastürbasyonu, “çocuğu koymak” ise cinsel birleşmeyi ifade etmektedir <sup>10</sup>.

Freud’un kuramında vulva yerine geçen sembollerin geleneksel tabirlerdeki karşılıkları da tıpkı penis sembollerindeki gibidir (Tablo 3). Pek çok sembol için “iş” ve “eş” ya da “kısmet” ve “evlilik” tanımları bulunmaktadır (kutu, şişe, kap, sandık kapı gibi). Penis sembollerinden farklı olarak burada “erk” ya da “güç” tanımları bulunmamaktadır. Bazı sembollerde bir bilinmezlik (mağara gibi) ya da hafif bir sıkıntı şeklinde yorumlar da vardır (ayakkabı ya da terlik gibi) <sup>12</sup>. Bu durum kadın dış genital organının biraz daha mahrem olmasından kaynaklanan bilinmezliğin sonucunda ortaya çıkmış olabilir. Bu sembollerin bazılarında da cinsel ilişkiyi ima eden bazı açıklamalar da bulunmaktadır. Bir kuyuya tulumba takmak (karmaşık aletler penis yerine geçendir) ya da çiçekleri sulamak gibi. Bu işler “hayırlı” ya da “keyifli” işler olarak açıklanmaktadır. Özellikle mağara ve kilit sembolleri için, çok kilit açanların ve birçok mağara görenlerin “olgunlaşıp” çok başarılı olacağı şeklindeki yorumlar da yine cinsel ilişkiye bir gönderme olabilir <sup>12</sup>. Türk argosunda da “kutu” kadın dış genital organı anlamında kullanılmaktadır. Ayrıca “açık kapı” bakire olmayan kadınları, “çiçekçi” terimi de özellikle genç kızları pazarlayan kişileri tanımlamak için kullanılmaktadır <sup>10</sup>. Alman argosunda da “eski kutu” deyimini, hoş olmayan kadınları tanımlamak için kullanılmaktadır <sup>2</sup>.

Freud'un uterus sembollerinin geleneksel tabirlerdeki karşılıklarına baktığımızda genellikle bir bilinmezlik yanında sembol olarak kullanılan nesnenin içindekilerin durumuna göre değişen yorumlar bulunmaktadır (Tablo 4). Dolap örneğinde olduğu gibi, içine bir şey koymak evlilik haberi olarak yorumlanmıştır <sup>12</sup>. Üstbenlik açısından bakıldığında çocuk sahibi olmak ancak evlilik ile olanaklıdır. Türk argosunda da "fırın" kadın genital organları anlamında kullanılmaktadır <sup>10</sup>. Freudyen yorumdaki kadın sembollerinde ise evlilik ve cinsellik yanında (sofra ve midye sembollerinde olduğu gibi) genellikle sembolün özellikleri de ön plana çıkmaktadır (Tablo 4). Örneğin kirli bir kağıt ya da cildi "yırtık" bir kitap kötü ya da sorunlu bir durum olarak yorumlanmaktadır <sup>12</sup>. Argoda da çok güzel bir kadın için "kitap gibi kadın" tanımı kullanılmaktadır <sup>10</sup>. Ayrıca sofraya "kalça" için, midye ise "dişilik organı" anlamında kullanılmaktadır. Kadın göğsü sembollerinde ise geleneksel tabirlerdeki yorumlar açıklamaya gerek bırakmayacak kadar net gibi görülmektedir (Tablo 4). Aynı yakın ilişki argoda da bulunmaktadır. Şeftali, elma ve balkon "kadın göğsü" karşılığı olarak kullanılmaktadır <sup>10</sup>. Özellikle geleneksel rüya tabirlerdeki "geniş ve mermerden bir balkon" yorumunu da yine argoda güzel kadın göğsünün özelliklerinin toplamı gibi değerlendirilebilir.

Freud'un cinsel eylem yerine geçen sembollerinin geleneksel tabirlerdeki karşılıklarına bakıldığında önemli bir nokta hemen tüm sembollerin karşısında ilk tümce olarak "yorumlarken çok dikkat etmek gerekir, çok önemlidir" uyarısının bulunuyor olmasıdır. Pek çok sembolün yorumunda (anahtarla kilidi açmak, yemek yemek ve dans etmek gibi) "evlilik" haberi bulunmaktadır (Tablo 5). Geleneksel rüya tabirleri cinsel ilişki sembollerini evlilik olarak değerlendirmektedir ki toplumca kabul edilebilecek cinsel ilişki evli olmakla olanaklıdır <sup>12</sup>. Evlilik dışı cinsel ilişki çok da kabul gören ya da onaylanan bir durum değildir. Bunun yanında mastürbasyon sembollerinin karşılığı olarak evlilik yorumu olmadığı gibi mastürbasyonu çağrıştıran yorumlar bulunmaktadır: "Kişinin kendi gayreti ile başarıya ulaşacağı" ya da "sevgiliyle ilgili bir durum nedeni ile mutlu olmak" gibi (Tablo 5). Ereksiyon sembolleri daha bulanık olarak yorumlanmakla birlikte yine başarı ve mutlulukla

ilişkilendirilmiştir. Kastrasyon anksiyetesi sembolleri için ise dert ya da sıkıntı yorumları bulunmaktadır (Tablo 5) <sup>12</sup>.

Diğer bazı sembollerde de geleneksel tabirlerde dolaylı ifade ile Freudyen yorumlarının açıklanmasını görmek olanaklıdır (kardeşler anlamına gelen “böcekler” için “düşman, tehlike kötülük yapabilecek kişi demektir” ya da ölüm anlamına gelen “yola çıkmak” için “hayatta yeni bir devre demektir” yorumlarında olduğu gibi) <sup>12</sup>.

## **SONUÇLAR**

Örneklerden yola çıkarak “geleneksel rüya tabirlerin”deki sembol yorumlarına baktığımızda; çok açık olan sembollerde konuya kısaca değinildiğini ve yasaklı dürtülerin (cinsellik gibi) yasal (üstbenlik ve benlik idealini rahatsız etmeyen) bir kılıfla (evlilik gibi) açıklandığını görmek olanaklıdır. Geleneksel rüya tabirleri tıpkı düşlerdeki gibi çalışarak gerçek ana fikirden uzaklaşmadan ama anlaşılmayı da engelleyerek yeni yorumlar yapmaktadır. Yani kültür ya da üstbenlik açığa çıkma olasılığı olan dürtüleri tekrar çarpıtmaktadır. Ya da diğer bir deyişle “geleneksel rüya tabirleri eskilerinden biraz daha net ve açık yeni düşler yaratma işlemidir”.

Geleneksel rüya tabirlerinde de çok fazla cinsel yönelimli yorumlar bulunmaktadır (ancak ahlaklı ya da toplumun kabul edebileceği şekliyle). Yorumlarda cinselliğin önemli bir yer tutmasının nedeni, Freud’un belirttiği gibi cinsellikle ilgili bastırılmış çok fazla içeriğin bulunmasıdır.

Geleneksel rüya tabirleri ve argo aynı kaynaktan (bilinçdışından) beslenmektedir. Argo, kurallı ve edebi dil yanında bir bakıma düşler ya da nevrotik semptomlar gibi bastırılmış süreçlerin enerjisinin deşarjı görevini üstlenmektedir. Argo geleneksel rüya tabirlerinin aksine, sembollerin “ayıp” ya da “yasak” karşılıklarını gizlemeden doğrudan ifade etmektedir.

Geleneksel rüya tabirlerinin toplumda oldukça popüler olmasının önemli bir nedeni bir gereksinime karşılık veriyor olması olabilir. Geleneksel tabirler bireyin bilinçdışında bulunan ve doyum bekleyen arzu ya da isteklerini -üstü örtülü biçimde olsa bile- uygun biçimde bilince yakınlaştırarak işlemesine fırsat tanınmasıyla önemli bir işlev görmektedir. Böylece birey kendi bilinçdışı dürtü ya da isteklerini sansürlü halde olsa bile deşifre etmekte ve bunu ele almaya ya da üzerinde çalışmaya girişmektedir.

#### **KAYNAKLAR:**

1. Fromm E. Rüyalar Masallar Mitoslar. Arıtan A, Ökten KH. (çev.) 1. baskı. Arıtan Yayınevi, İstanbul, 1997.
2. Freud S. Ruhçözömlemesine Giriş Konferansları. Kapkın E, Kapkın A. (çev.) 1. baskı, Payel Yayınevi, İstanbul, 1998.
3. Freud S. Düşlerin Yorumu I. Kapkın E. (çev.) 2. baskı, Payel Yayınevi, İstanbul, 1996.
4. Freud S. Düşlerin Yorumu II. Kapkın E (çev.) 2. baskı, Payel Yayınevi, İstanbul, 1996.
5. Braun AR, Balkin TJ, Wesensten NJ, Gwady F, Carson RE, Varga M ve ark. Dissociated pattern of activity in visual cortices and their projections during human rapid eye movement sleep. Science 1998 Jan; 279:91-5.
6. Nofzinger EA, Mintun MA, Wiseman M, Kupfer DJ, Moore RY. Forebrain activation in REM sleep: an FDG PET study. Brain Res. 1997 Oct; 770 (1-2):192-201.
7. Öztürk Ö, Bora E, Veznedaroğlu B. Güncel psikiyatride rüyalara bakış. Türkiye’de Psikiyatri 2002; 4 (2-3): 78-83.
8. Öztürk O. Psikanaliz ve Psikoterapi. 3. baskı, Bilimsel Tıp Kitapevi, Ankara, 1998.
9. Freud S. Olgu Öyküleri II. Eğrilmez A. (çev.) Bir çocukluk dönemi nevrozu öyküsü. 1. baskı, Payel Yayınevi, İstanbul, 1996; 193 – 315.
10. Aktunç H. Büyük Argo Sözlüğü. 3. baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2002.
11. Freud S. Sanat ve Edebiyat. Kapkın E, Kapkın AT. (çev.) 1. baskı, Payel Yayınevi, İstanbul, 1999.
12. Suveren G. Rüya Yorumları Ansiklopedisi. 3. baskı, Alfa – Aktüel Kitapevi, İstanbul, 2002.

Tablo 1. Freud'un "tipik düşler"i ve geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları.

| Tipik Düşler               | Freud'un yorumu                                                                                                  | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                 |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sevilen bir kişinin ölmesi | O kişinin ölmesi isteği (ölüm için düşte üzüntü oluyorsa)                                                        | Sevilen bir yakının geleceği haberdur.                                                                                                                                                                      |
| Yüzme                      | Genel olarak regresyon yerine geçendir                                                                           | Huzur, rahatlık, başarı, zevk ve mutluluk demektir.                                                                                                                                                         |
| Diş sökülmesi              | Kastrasyon anksiyetesi ya da eşcinsel eğilimleri temsil eder                                                     | Bir ölüm haberi gelecek demektir.                                                                                                                                                                           |
| Uçma ya da düşme           | Çocukluktaki hazzardan köken alır. Bütün olarak uçma ereksiyon yerine geçendir. Düşme de cinsel arzuyu belirtir. | Rüyasında uçtuğunu gören kimsenin hayatında zevk verici olaylar görülecektir. Uçarken korkan kimse için ise sorunlar var demektir. Yüksekten düşen kimse eşinden boşanıp başka bir eşle evlenecek demektir. |
| Bir treni kaçırmak         | Ölüm korkusu ile başatma düşü                                                                                    | Trende olduğunu gören kimse durup dururken sıkıntıya düşer.                                                                                                                                                 |
| Yangın                     | Çocukluğunda enürezisi olanların o hazzı tekrarlama arzusunun doyumdur                                           | Ev ya da benzer bir şeyin yandığını görmek dert ve sıkıntıların yok olacağının habercisidir.                                                                                                                |
| Sınav düşleri              | Ceza düşlerine örnektir. Eğer sınav bir bitirme sınavıysa kastrasyon anksiyetesi karşı savunma düşleridir        | Geçici sıkıntı, beklenmedik ani bir sıkıntı demektir.                                                                                                                                                       |

Tablo 2. Freud'un düş kuramında "penis" yerine geçen semboller ve karşılıkları

| Semboller          | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bıçak              | Elinde bıçak olduğunu gören kimse güçlenir. Keskin bıçak başarıdır, kör bıçak başarının uzunca bir süre engelleneceğine işarettir. Bıçağın kırılması ise gücün yitimi ve yenilgidir.                                                                                                |
| Kama               | Güç, kuvvet, azim ve cesaret demektir.                                                                                                                                                                                                                                              |
| Kılıç              | Elinde parlak bir kılıç olduğunu gören kimse çok güçlenir. Rüyasında parlak güzel bir kılıç gören kadın ise iyi bir erkekle evlenecek demektir.                                                                                                                                     |
| Ateşli silahlar    | Güç kuvvet, nüfuz, üstünlük, başarı ve ündür. Elinden silahını düşüren başarısız olacaktır.                                                                                                                                                                                         |
| Kalem              | Kalem tuttuğunu gören kimse çok işe yarayacak bir şey öğrenecektir. Kalemin ucu kırık ya da yazmıyorsa bir fırsat ziyan olup gidecektir. Kalemin aniden kırılması da işler altüst olacak demektir.                                                                                  |
| Kravat             | Erkek için iş sahibi olmak, eğer iyi bir işi varsa evlenmek demektir. Kravatı çıkarmak ise ayrılık demektir. Bir erkek bir dükkandan birkaç kravat birden satın aldığını görürse türlü gönül maceralarına atılacak demektir.                                                        |
| Şemsiye            | Kapalı şemsiye iyi bir iş demektir. Açık şemsiye ise büyük güven demektir. Açık şemsiyenin aniden yırtılması ya da delinmesi ise işlerin ters gideceğinin ifadesidir.                                                                                                               |
| Karmaşık makineler | Çalışan makineler işlerin kolaylıkla hallolacağını, zorluklarla karşılaşılmayacağını habercisidir.                                                                                                                                                                                  |
| Fıskiye            | Fıskiyeden sular fışkırdığını görmek sevinçli bir haber demektir. Bu kişi aşık ise sevgilisiyle çok mutlu olacak demektir. Fıskıran sular rüyayı göreni ıslatıyorsa, ani ve ateşli bir aşk başlayacak demektir. Sular akıyor ise beklenen haber engellenecek ya da ertelenecektir.  |
| Yılan              | Her türlü yılan düşmandır. En zehirli olan ise en tehlikeli düşmanlardır. Rüyasında yılan gören çevresine iyi bakınmalı dostu ile düşmanını iyi ayırmalıdır.                                                                                                                        |
| Kayalıklar         | Kaya zenginlik, üstünlük, önemli mevkii demektir. Ancak birisinin üzerine kaya attığını görmek o kişiden bir kötülük geleceği ve aşağılanacağı anlamını taşır. Üstündeki kayayı kaldırıp atarak ayağa kalkan kişi ise tanınmış üstün birisini yenerek onun yerine geçecek demektir. |
| Şapka              | Başa giyilen her türlü şey, hayırlı iş, kısmet ve evlilik olarak yorumlanır.                                                                                                                                                                                                        |
| Anahtar            | Yeni bir umut, yeni bir fırsattır. Bir anahtarı kilite sokmak yaşamın iyi şekilde değişeceği anlamına gelir. Bir deste anahtar birden fazla iş demektir. Bir genç kız kendisine uzatılan anahtarı alırsa bir yuva kurar. Parlak temiz bir anahtar başarılı ve genç bir eştir.       |
| Çocuk              | Güzel bebek iyi bir haberdur, cılız sıska ve sevimsiz bebek kötü bir haberdur. Ölü bebek iyi değildir. Ağlayan bebek ise sevilen kişiden duyulacak güzel sözlerdir.                                                                                                                 |
| 3 rakamı           | Bolluk berekettir. Bilgili, akıllı, dışa dönük, önemli varlıklı birini temsil eder.                                                                                                                                                                                                 |
| Burun              | Güzel renkli ve iyi burun sağlık demektir. Burnunun küçüldüğünü ve renginin siyahlaştığını gören kimse ise sıkıntıya düşer. Rüyasında burnunun birden bire çok büyüdüğünü görmek ise yapılanlar ya da söylenen sözler nedeniyle güç durumda kalmak demektir.                        |

Tablo 3. Freud'un düş kuramında "vulva" yerine geçen semboller ve karşılıkları

| Semboller | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kutu      | Güzel bir kutu her bakımdan kendisine uygun bir eştir. Güzel renkli, süslü bir kutu alan erkek çekici beğenilen güzel bir kadınla evlenecek demektir. Sade fakat düzgün ve sağlam bir kutu alan ise dürüst ve yuvasına bağlı bir kadınla evlenecek demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Şişe      | Mal mülk yakın akraba eş olarak yorumlanır. İçinde şurup şerbet olan şişe hayırlı eştir. Boş şişe temiz ise yeni başlayacak güzel bir iştir. Dolu ve güzel bir lavanta şişesi bekar erkekler için mutlu bir evlilik demektir. Şişenin çatlaması evlilikte sorun olacak demektir.                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Kap       | Boş kap henüz gelmemiş kısımdır. Dolu kap daima daha iyi sayılır. Bir kaba güzel bir şeyler koymak iyi bir evliliğdir. Kaptaki şeylerin dökülmesi ise ayrılık demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Sandık    | Kısımdır. Kapağı açık bir sandık pek çok kişinin yararlanacağı bir kısımdır. Temiz, sağlam tahta sandık alan bekar bir erkek çok dürüst, temiz ve iyi birisiyle evlenir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Kuyu      | Kuyu kazmak sıkıntılı bir iştir, ancak kazılan kuyudan su fışkırması kısımdır. Kuyudan su içmek de kısımdır demektir. Bir kuyuya <u>tulumba</u> taktığını gören bir kişi hem kendisinin çok yararlanacağı hem de başkaları için de iyi işler yapacak demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Cep       | Çok cepli bir elbise giymek çok yerden teklifler geleceğini gösterir. Cep erkekler için yeni işler kadınlar için evlenme teklifi olabilir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Kapı      | Kapı görmek hayırlıdır. Bir kapıyı açan iyi bir iş bulur. Kapı kendi kendine açılırsa yorulmadan rahata erer. Kapıyı bir anahtarla açıp girenin istediği gibi bir evi olur. Bekar erkekler için sağlam temiz bir kapı mutluluk verecek hayırlı bir evliliğdir.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Ayakkabı  | Elde ya da dükkandaki ayakkabılar hayırlı bir iş olabilir. Ama ayağa ayakkabı giymek özellikle eski ve biçimsiz ise büyük sıkıntı demektir. Ama ayakkabı şık ve bir kadın giymişse, ayağa yakışıyorsa, bacaklarda güzel duruyorsa iyi ve yeni bir iş olabilir.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Terlik    | Terlik hafif sıkıntıdır. Yalnız evde otururken ayağında şık bir terlik olduğunu gören kişi eşi ile iyi bir ilişkisi olacak demektir. Bu bekar bir kadın ise evlenecek demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Çiçek     | Kısımdır, ferahlık, güzel haber mutluluk huzur demektir. Çiçeklerin saf temiz aşkla da ilgisi vardır. Kırmızı çiçekler de ateşli aşk maceralarını, beyaz çiçek saf aşkları, pembe çiçek evlilik teklifi geleceğini gösterir. Kurumuş ya da solmuş çiçekler düş kırıklıklarını haber verir. Başına çiçek tacı takan bir erkek hemen evlenir. Çiçekler içinde gezinen bir kimse büyük mutluluk yaşayacak demektir. <u>Çiçekleri sulayan</u> bir kişi ise hem başkaları için hayırlı bir iş yapar hem de kendisi de bu sayede çok sevinir. |
| Çocuk     | Güzel bebek iyi bir haberdır, cılız sıska ve sevimsiz bebek kötü bir haberdır. Ölü bebek iyi değildir. Ağlayan bebek ise sevilen kişiden duyulacak güzel sözlerdir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Orman     | Güzel bir ormanda dolaştığını gören kimsenin bütün düşleri gerçekleşecek demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kilit     | Kilit rüyaları da anahtar rüyaları gibidir. Bir kapıdaki kilidi açmak iyidir. Ancak anahtar kilitte dönmezse ortaya ani bir sorun çıkacak demektir. Anahtar kilitte kırılırsa da kişi işleri yüzünden zor durumda kalacak demektir. Sıra sıra kilit açan bir kimse büyük başarı ve üne kavuşacaktır.                                                                                                                                                                                                                                    |
| Ocak      | Gürül gürül yanan bir ocak, başarı bir iş ve bol paradır. Bir ocağın sönmesi işte kriz, yuvada kısıntı demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Mağara    | Gizli esrarlı olaylar demektir. Karanlık bir mağaraya giren kişi içinde bir şey bulursa sıkıntıya düşecek demektir. İnsan üstüne vazife olmayan bilmediği şeylere kalkışmamalıdır. Bir mağaraya girip kaybolan kimsenin hayatı altüst olur. Bir mağaradan diğerine geçen, yani iç içe mağaralar gören kimse pek çok şey öğrenir, olgunlaşır.                                                                                                                                                                                            |

Tablo 4. Freud'un düş kuramında “uterus”, “kadın” ve “göğüs” yerine geçen semboller ve karşılıkları

| Uterus Sembolleri | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dolap             | Hiç bilinmeyen denenmemiş konu ya da iştir. Bir dolabın kapağını açan kimseye yeni bir iş önerilecektir. Dolaba eşya asan ya da yerleştiren kişi istediği işe sahip olacaktır. Bir genç kız için içi dolu dolap bir aileye gelin gitmek demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Fırın             | Ekmele dolu bir fırın bolluk ve bereket demektir. Fırında pişirilenleri yakmak ise işte ve aşta kuşku, kıskançlık olarak yorumlanır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Bahçe             | Renk renk çiçekli ve yeşillikli bir bahçede dolaşan kişi iş, para ve aşta başarıya erişir. Ancak bahçedeki çiçekler kurumuş ya da herşey yıkılmış ise bir düş kırıklığı olacak demektir. <u>Bahçeyi sulayan</u> bir kişi ise hem başkaları için hayırlı bir yapar hem de kendisi de bu sayede çok sevinir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Kadın Sembolleri  | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Kitap             | Yeni bir kitap okumaya başlayan kişinin hayatı tamamen değişir, daha düzenli ve daha güzel olur. Ancak kitap pis ve yırtıksa daha önceki eski bir kötülükten dolayı kişi güç durumda kalır. Bir kitabı onarmak ciltlemek ya da yapıştırmak geçmişteki hatalardan ders almak demektir. Bir kitaplığa girdiğini gören bir kimse de deneyim kazanacak ve olgunlaşacaktır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Kağıt malzeme     | Temiz, boş bir kağıt alan kişi hemen feraha çıkar. Kirli, yazılı ya da buruşuk bir kağıt alan kişi ise sorunlar yaşayacak demektir. Bir kağıdı yırtıp atmak önemli bir bağı koparmak demektir, evliler için bu bir boşanma da olabilir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Tahta malzeme     | Hayırlı iş, bolluk ve bereket demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Sofra             | Temiz sofranın hem iş hem de aşta iyi durumda olacağının göstergesidir. Başkasının evinde bir sofraya davet edilen erkek iyi bir evlilik yapacak demektir. Rüyasında bir sofrayı toplayan hayatında önemli bir değişiklik yapacaktır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Midye             | Haram kazanç, yakışsız ilişki, aşk rezaletidir. Midye tava seksle ilgili bir ilişkidir, dedikodulara yol açacaktır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Göğüs Sembolleri  | Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Meyveler          | Kismet ve güzel olayların habercisidir. Ancak pörsümüş ve kurumuş meyveler da düş kırıklığı demektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Elma              | Elma güzel renkli ve taze ise kismet, bolluk başarı demektir. Elma toplayan ve yiyen kimse kismete kavuşur. Ancak elma çürükse kismet sanıldığı kadar sevindirmeyecektir. Bekar bir erkek kırmızı bir elma alır ya da yerse evlenecek demektir. Ancak elma çürükse ya da içinde kurt varsa bu evlilik mutluluk getirmeyecektir. Rüyasında buruşmuş, rengi kararmış elma yediğini gören erkek huysuz bir kadınla evlenecektir. Rüyasından birden fazla elma yediğini gören erkeğin başından birden fazla evlilik geçer. Elmayı kendi seçip dalından koparan erkek kendi istediği bir kadınla, bakkaldan alan erkek eş dost vasıtasıyla bulunan bir kadınla, tabakta hazır olarak gören de ailesinin bulduğu kızla evlenecektir. |
| Şeftali           | Şeftali almak bekar bir erkek için zengin bir kadınla evliliğidir. Çiçek açmış şeftali ağacı da aşta sevinç ve mutluluktur. Bir şeftali ağacına dayanan kimse bir kadından destek alır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Balkon            | Huzur ferahlık rahatlık demektir. Mermerden geniş bir balkonda sevdiği kişi ile oturan kimsenin aşta talihi çok açıktır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

Tablo 5. Freud'un düş kuramında "cinsel eylem", "mastürbasyon", "ereksiyon" ve "kastrasyon anksiyetesi" yerine geçen semboller ve karşılıkları.

| <b>Cinsel eylem Sembolleri</b> | <b>Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Anahtarla kilidi açmak         | Anahtarı bir kapıya sokmak yaşamın iyi şekilde değişeceği anlamına gelir. Anahtarla bir kapıyı açmak türlü kısmet demektir. Ancak anahtar kilitte dönmezse ortaya ani bir sorun çıkacak demektir. Bir genç kız kendisine uzatılan anahtarı alırsa bir yuva kurar. Anahtar kilitte kırılırsa da kişi işleri yüzünden zor durumda kalacak demektir. |
| Ata binmek                     | Ata binmek kısmet, başarı, mutluluk demektir. At büyük ve güçlü ise daha iyidir. Zayıf at mutluluğun da küçük olacağını gösterir. Ata binen genç kız herkesin beğendiği fevkalade birisi ile evlenir. Atın ölmesi ise özellikle evde ciddi sorun olduğuna işarettir.                                                                              |
| Yemek yemek                    | Müjde, kısmet, para mal ya da evlilik demektir. Ekşi yemek yiyen haram sayılacak bir kısmet alır. Tatlılar ve güzel yemekler ise evlilik demektir.                                                                                                                                                                                                |
| Dans etmek                     | Hatalı düşünce ya da duygular yüzünden gelecek sıkıntı ve güçlükler demektir. Dans ettiğini gören kişi güç durumda kalır. Birisi ile dans etmek söylentilere neden olacak bir ilişkidir. Kalabalıkta dans etmek de duyulacak ve insanı güç durumda bırakacak maceradır.                                                                           |
| Merdivenden inip – çıkmak      | Merdivenden çıkmak başarılı olmak rahata kavuşmaktır. Tahtadan yapılmış bir merdiven hayırlı, helal bir kismettir. Merdivenden düşmek ise daima başarısızlık statü yitimi demektir.                                                                                                                                                               |
| <b>Mastürbasyon Sembolleri</b> | <b>Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Müzik aleti çalmak             | Müzik aleti çalan kimse kendi gayreti ile başarıya gidecektir.                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Piyano çalmak                  | Rüyasında piyano çaldığını ve bundan güzel sesler çıkardığını gören insan bekarsa sevgili ile ilgili bir durum yüzünden mutlu olur.                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Ereksiyon Sembolleri</b>    | <b>Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Balon                          | Balon gören kimse aklından hiç geçmeyen bir durumla karşılaşır. Balon satın alan kimse bu başarısı için kıskanılır, balonla uçan kimse ise eski yaşamından sıkılmış değişiklik istemektedir.                                                                                                                                                      |
| Uçmak                          | Uçtuğunu gören kişinin hayatında zevk verici olaylar olacak demektir. Rüyasında uçup bir dama konan kimse bekarsa evlenir. Uçarken durup boşlukta oturduğunu, yattığını gören kimse için artık dert keder yoktur.                                                                                                                                 |
| <b>Kastrasyon anksiyetesi</b>  | <b>Geleneksel rüya tabirlerindeki karşılıkları</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Saç dökülmesi                  | Saçının döküldüğünü gören kimse birden dertlenir.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Saç kestirilmesi               | Ya uzun yola gidecek demektir ya da işiyle ilgili bir sıkıntı olacaktır. Saçlarını dibinden kestiren, kazıtan erkek işiyle ilgili bir duruma sıkılır.                                                                                                                                                                                             |
| Kör edilme                     | Rüyasında kör olduğunu gören kimse aşkla ilgili büyük sıkıntı alır.                                                                                                                                                                                                                                                                               |